linnapea asetäitjaks, Tallinna linnavolikogu poolt Ajut. Maanõukogu liikmeks, viimase poolt abisekretäriks. Sama erakonna nimekirja järgi valiti ta a. 1919 Asutava Kogu liikmeks ja toimis selle juhatuses abisekretärina. Asutava Kogu tegevuse lõpetamisega a. 1920 loobus ta aktiivsest politikast. Maanõukogu ja Asutava Kogu aegadel töötas R. mitme sotsialistliku ajalehe kui ka »Tallinna Teataja« ja »Vaba Maa« kriitikuna ja följetonistina ja oli hiljemini »Vaba Maa« teatri ja kirjanduse arvustajaks. Aa. 1924–25 viibis ta kurgu- ning kopsutiisikuse-haigena Taagepera sanatooriumis ja on selle järel kuni praeguseni (1928) asunud Elvas, jätkates oma tegevust kirjanikuna. — Peale kaastöö mitmes ajakirjas ja albumis, nagu »Linda«, »Kiired«, »Eesti Kirjandus«, »Noor-Eesti« albumid, »Sädemed«, »Voog«, »Oma Maa«, »Looming« ja »Õitsituled«, on R.-a sulest ilmunud järgmised teosed: »Sidemed ja sõlmed«, novellide ja miniatüüride kogu (Tallinna, 1919); »Kirju rida«, novellid (Tall., 1920); »Imbi«, novell (Tall., 1920); »Vested« I–II (Tall., 1921–24); »Euroopa uuemast kirjandusest« (Tall., 1921); »Ekspressionism«, essee (Tall., 1922); »Lääne-Euroopa sentimentalism ja haletundeline vool Eesti kirjanduses«, kirjandusajalooline essee (Tall., 1923); »Demobiliseeritud perekonnaisa«, komöödia (Tall., 1923); »Kohtumõistja Simson«, draama (ilm. »Loomingus« 1924 ja eriraamatuna Tartus, 1927); »Ameerika Kristus«, komöödia (Tartu, 1926); »Kikerpilli linnapead«, komöödia (Tall., 1926); »Ristteed«, jutustused (Tartu, 1926); »Sinimandria«, komöödia (Tartu, 1927); »Siinai tähistel« (Tartu, 1928). Peale selle on ta tõlkinud Selma Lagerlöf'i »Vagajutud Kristusest« (Tall., 1923). — R.-a kirjandusliku tegevuse esimesel ajajärgul oli ta tuntud andeka politilise ja kirjandusliku följetonistina ja silmapaistva teatriarvustajana. Tema esimesed novellide ja miniatüüride kogud »Sidemed ja sõlmed« ja »Kirju rida« ning vested pakkusid lõbusat lugemist, kuid kandsid stiililt selgesti väljendatud följetonistlikku laadi. Suuremat tähelepanu vääris juba novell »Imbi«, milles tundub tõsisemat stiili, kindlamapiirilist inimesekujutamist ja meeleolulisemat kirjeldust. Haiguse arenemisega tõmbus R. kordkorralt tagasi aktiivsest päevakajalisest teotsemisest ja siirdus puht-ilukirjanduslikule alale, mille tulemuseks olid laval püsiv komöödia »Demobiliseeritud perekonnaisa« ja sügavama filosoofilise alusega draama »Kohtumõistja Simson«. Kui »Demobiliseeritud perekonnaisa« kannab veel jälgi päevakajalisest stiilist ja pealiskaudsest komismist, siis on piibliaineline »Kohtumõistja Simson« kirjutatud kauni ilukirjanduse stiilis ja sisult süvenenud. Samuti kuulub veel kergete komöödiate hulka »Kikerpilli linnapead«, kuna tõsist huvi pakub »Ameerika Kristus«, mis sisaldab huumorit ning satiiri tõusikluse kohta. Juba selles viimases komöödias on stiililisi ja ideelisi sugemeid — teatav mõtisklev vahekord ainega ja stiili vaimukas bravuur, mis küll sageli kipub laskuma maotuseni, — mis lasevad oletada omalaadilise teose tulekut. Selleks osutus komöödia »Sinimandria«, kus R. on loobunud täiesti konventsionaalsest stiilist ja lähenenud mingile rahvaloomingulisele laadile. Sisuliselt käsitab »Sinimandria« loomingu ja looja vahekorda ning katsub leida vastust küsimusele, kes on suurem, kas looja või loodese, ja miks peab loodese kujutama jumalat ideaalsena, kuna looja on loomisseaduse järgi alati vähem loodust. »Sinimandria« on looja maabumise tragikomöödia, kus leidub haruldaselt vaimukaid võtteid, kuigi kompositsiooni tihedus jätab soovida. — Üldiselt on R. käesoleva aja eesti silmapaistvamaid komöödiakirjanikke.

Isikl. j. m. saadud andmed. *H. V.*

RAUP, vt. **AUN.**

RAUSCHERT, Chilian, kirikuõpetaja, pärit Koburgist Saksamaalt, sünniaeg teadmata, määrati 1678. a. Volmari diakoniks, sai varsti Marienburgi koguduse õpetajaks, kust siirdus Tartu Rootsi garnisoni kaasõpetajaks Maarja kiriku juures; asus siit 1685. a. Sangaste-Laatrèsse kirikuõpetajaks, nimetati samal a. praostiks ja 1688. a. Tartu alamkonsistooriumi assessoriks. Kirikuõpetajana hoolitses R. eriti rahvakooli eest. Ta asutas Sangastes klk.-kooli, mis nähtavasti jätkas B. G. Forselius'e (vt.) surmaga poolelijäänud tööd ja varustas lõuna pool Emajõge asuvaid kogudusi köstrite ning kooliõpetajatega. Ülikooli uuestiavamisel 1690. a. Tartus pidas R. pühitsemisjutluse Maarja kirikus. 1703. a. viisid venelased R.-i vangina Moskvasse; sealt pääsis ta alles 1714. a. ja tuli tagasi Sangastesse, kus jätkas tegevust kuni oma surmani 7. IV 1717. Sangaste-Laatre klk.-s saavutas R. oma tegevusega kooli alal oma aja kohta tähelepandavaid tagajärgi; tema surma-a.-l loendatakse Sangastes nimepidi 253 koolilast.

Recke-Napiersky, III; Napiersky, Pred.-Lex. IV; Lipp, Kir. ja har. l. II, 89; Sangaste-Laatre kirikuraamat II (1727—51), lk. 21—22, Riigi Keskarhiivis.

J. K.

REBANE, Hans, ajakirjanik ja politiline tegelane, sünd. 12. XII 1882 Pärnumaal Vana-Kariste v. Ärma taluperemehe pojana, õppis alates a. 1903 Tartu ülikoolis arstiteadust ja astus 1906. a. alul »Postimehe« toimetusse, kuhu jäi lühemate vaheaegadega